

Clauicularum
numerus.

Eandem ad
pectoris os ar-
ticulatio.

Clauicularum
numerus.

Peculiaris
cartilago ar-
ticulationis
clauiculae et
pectoris ossis.

Mira clau-
iculae curu-
ritas.

Curuitas
us.

Humeralis
articulus
curu-
ritas
us.

N VTRISQUE lateribus clauicularum (quae Graecis *κλειδικα*, Latinis uero etiam furculae & iugula nominantur) singulae consistunt, pectoris ossi & summo humero seu superiori scapulae processui coarctatae. Pectoris ossi in illis articulantur sinibus, quos in primi ossis summam sedis lateribus excelsos diximus. ac quemadmodum sinus illi oblongi sunt, ab anterioribusque partibus deorsum in posteriora ducti, & antica sede quam postica latiores, internoque latere altiores quam externo cernuntur, ita quoque se habent clauicularum capita pectoris ossi conexa. Haec enim sinuum modo oblonga sunt, ac depressa: et si quis accuratius eorum circumscriptionem animaduertet, illam quodammodo triangulam iudicaret. Vnus enim angulus in anteriori capitis parte ad humiliora consistit, utrinque obtusus. Secundus etiam obtusus est, in superiori capitis parte nonnihil uersus posteriora conspicuus. Tercius acutior longiorque est, in posteriori sede repositus, deorsumque declinans. Porro ut praesentes anguli obtusi sunt, ita etiam trianguli lineae inaequales, extrorsumque obliquatae occurrunt. Illa enim quae a primo angulo ad secundum ducitur, breuissima est: a secundo autem angulo ad tertium procedens, multo longior uisitur. quae uero a primo ad tertium fertur, omnium longissima curuataque est. Atque ita se habet clauicularum capitum circumferentia, quod multa cartilagine incrustatur, laeueque est: cartilagine tamen una cum tenuissima appendice effracta, caput asperum ac inaequale cernitur. Verum et si caput cartilagine non minus quam pectoris ossis sinus abundet, nihilominus tamen Natura hic cartilaginem effinxit, qualem priuatim in inferioris maxillae ad superiorem articulis reponi commemorauimus. Inter pectoris enim ossis sinum, clauicularum caput, cartilago quaedam adeo ampla interuenit, atque capitis & sinus est amplitudo. Haec tenuis undecumque est, ac aequa omni ex parte constat crassitie, & quae sinum respicit, admodum leuis est, & unctuosum humore perfusa, sinuque seu pectoris ossi nusquam connata. Item quae cartilago clauicularum tingit caput, pariter quoque laeuis & lubrica est, capiti interim non connata, sed tantum ligamentis articulum in orbem amplexantibus, adeo, ut & haec cartilago non minus triangula sit, quam clauicularum caput pectoris ossi articulatam. Clauicula ab hoc cum pectoris ossis articulo, non recto tramite ad alterum ipsius porrigitur articulum, quo scapulae superiori processui connascitur. A pectoris enim ossis procedens, extrorsum sensim curuatur, & anteriori parte gibba, posteriori uero concaua efficitur. Verum illico post medium ipsius longitudinis contrario ductu procedit, introrsum namque curuatur, & gibba fit, anteriori autem sede concaua uisitur: in anteriora insigniter illic prominens, ubi superiori scapulae processui proxima est: adeo ut bis gibba, bisque caua reddatur. Pars enim ipsius pectoris ossi contermina, & dicta, retrorsum, seu ad thoracis interiora magis pertinet. quae autem superiori scapulae articulatam processui nuncupatur, antrosum uergit, & ab interna thoracis sede extrorsum mouetur, clauicula interim in medio ductu etiam obliquata. est itaque gibba anteriori sui parte, in anteriori pectoris sede non procul ab ipsius cum pectoris ossis articulo, cauaque est parte sua interna. non procul uero a summo humero anteriori parte insigniter breuius flexu caua cernitur: posteriori autem parte, gibba & conuexa. Atque ut res sedulo propter crebras clauicularum luxationes fracturasque expendenda breuiter dicatur, clauicularum ductus huiusmodi respodet, praecipue si id in medio ductu paulo magis maiusculi S ritu in hunc modum obliquari fingeremus. Neque horum ullum temere & frustra a rerum Opifice factum est, ubi enim clauicula iugulum spectat, merito posteriori seu interiori parte caua est, quum hac asperam arteriam, stomachum cum sexti paris neruorum cerebri neruis, & imprimis insignes neruorum series a dorsali medulla axillam petens, ferri deberent. quibus potissimum neruis clauicula uiam exporrigit, & propugnaculi etiam loco praefigitur. Quia uero a iugulo, aut potius a suae longitudinis medio clauicula in posteriora porrigitur, neque alicuius usus gratia haec in anteriori sede gibba esse debuit, necessario rursus iuxta superiorem scapulae processum antrosum uergit, quousque processus illius partem contingat, cui apte coarticulati possent. Tantum autem hic antrosum porrigitur, quantum retrorsum abscesserat ipsius gibba parte in illius posteriori sede, quae non procul a summo humero distat. Si enim clauicula a suae longitudinis medio duntaxat in posteriora tenderet, ad colli latera proropens, neque elatiori scapulae processui apici articuletur, nihil profecto obstarat, totam scapulam clauicularum beneficio non firmatam, super thoracem cadere, thoracisque lateri proxime applicari, articulumque humeri costis uicinis fieri, haec occasione quamplurimos brachij motus praepediri. Brachium namque ob id potissimum in homine & simia atque alijs quae clauiculis donantur animalibus, tam uarijs differentibusque motibus duci potest, quod ipsius cum scapula arti-

articulus a thoracis latere plurimum distet. Si enim articulus ille thoracis costas contingeret, uel quauis ratione ipsis proximè (quemadmodum in quadrupedibus) locaretur, ipsas manuum circulationes & iactationes ad pectus, dorsum, collum, & illa nequaquam moliremur: quemadmodum accidere nouimus, qui luxatus humerus in costas procidit, uel scapula instar aleae ob effractam clauiculam dependet. Ne igitur adeo necessarijs destitueremur munijis, Natura humeri articulum a thorace plurimum distare uoluit. quod sane praestitit superiori scapulae processui, qui ita producit, ut clauiculae beneficio a pectore detrusus, sustentetur ac stabiliatur, ipseque articulus hac occasione procul a thorace disjungatur. Articulat uero clauicula huius processui minimum extuberanti tuberculo latiori, quam longiori, & nonnihil obliquo: talis hic confurgit articulatio, ut quodnam os suscipiat suscipiatur ue, diiudicare uix queas, fit enim hic ea articuli species, quam Graecorum ueteribus *ἀρθροειδής* uocari diximus. Clauicularum pars quae superiori scapulae processui connectitur, latiuscula est, quemadmodum & processus quoque latus ampliusque cernitur. praeterea haec clauicularum pars, ut & illa, quae pectoris ossi committitur, intus fistulosa magisque rara est, quam reliqua clauicularum portio, quod uidelicet haec partes etiam crassiores spissioresque sint: & ossa intus tanto semper fungosiora, quanto crassiora & ampliora cernantur. Ipsa enim clauicula in suae longitudinis medio solidissima est, quod etiam hic sit tenuissima, quodammodoque teres, non enim prorsus teres est. In humiliori namque ipsius parte ueluti in lineam protuberat, quae incipit non procul a clauicularum capite, quod pectori articulat, iuxta medium scilicet posterioris & anterioris eius capitis angulorum. Pertingit autem haec linea paululum ultra clauicularum longitudinis medium, in hoc parata, ut musculus thoracem mouentium primus ab ipsa principium duceret. Iuxta huius lineae principium propter caput clauicularum asperitas sinuosa conspicitur, unde ualidum pronascitur ligamentum, clauiculam pectoris ossi illic colligans, quae ipsi primae thoracis costae cartilago connascitur. Quinetiam ad aliud huius lineae extremum, altera occurrit asperitas, & ueluti asper quidam sinus, quo clauicula tuberculo radicis interioris scapulae processus penè incumbit, ac a quo ligamentum promittitur, clauiculam illi tuberculo pertinaciter colligans. Porro inferior haec clauicularum sedes, ubi linea illa desinit, clauicularum ampla uisitur, sinuosa fit, & aspera, idque potissimum iuxta conuexum clauicularum ad superiorem scapulae processum, ubi ligamenta articulum hunc continentia ualidiora quam superiori sede enascuntur. Superior uero totius clauicularum regio laeuis omnino est, praeterquam iuxta ipsius articulos, ubi ligamentorum producendorum occasione, quemadmodum & musculorum gratia nonnihil aspera est. A clauicularum enim parte superiori iuxta pectoris os musculus ille enascitur, qui etiam a pectoris ossis pronatus, in mamillare capitis processum implantatur, capitisque motorum decimus tertius, seu septimi paris alter numerabitur. Superiori uero clauicularum parti scapulae superiori commissae processui musculus ille inseritur, qui scapulam sursum ducentium primus recensescitur. In anteriori clauicularum parte ad radicem primi ipsius capitis anguli, linea quoque protuberat, ante medium longitudinis clauicularum desinens, a qua non minima pars musculi brachium pectori adducentis principium ducit. Ad haec, in anteriori clauicularum sede, ubi retrorsum inflectitur, & ubi non procul ab ipsius cum superiori scapulae processu articulatione caua uisitur, etiam asperitas notatu digna consistit musculo brachium attolenti parata, cuius principij magna pars hinc pronascitur. In posteriori clauicularum sede nihil, quod non dictum sit, inaequale occurrit, praeter quoddam tuberculum hic protuberans ubi clauicula inibi maxime gibba est, idque tuberculum ueluti illius gibbae sedis angulum constituit, ligamentumque ad interiorem scapulae processum educit. Praeter haec in clauicularum uix quicquam notandum est, nisi fortassis adhuc sermone foraminula quaedam non prorsus peruia adijci uelis, quae interdum duo, interdum tria in maxime solida clauicularum parte, & potissimum in posteriori ipsius sede uidentur, in hoc parata, ut uenulas transmittant clauiculam nutriendas.

DE HUMERO SEU BRACHII

osse. Caput XXIII.

CHARACTERVM DVARVM PRAESENTIS CAPITIS
figurarum (quas sequens pagina proponet) Index.

A, B, C, D, E, F, G, H Horum characterum alij in prima figura, alij uero in secunda obuij sunt, indicantes humeri appendicem, uti modo subiiciam, ualde uariam.

A, B, C In ambabus figuris humeri caput circumscribitur, quod scapulae inarticulatur.

D, E Vtrique characteres in prima uisuntur figura, externum caput appendicis humeri notantes,

1 4 cui